

ήτο σαφές ότι η ύγρασία, ητις επικρατεί κατά το πλείστον του έτους εν Καρυαίς, διεπότιζε την τοιχοποιίαν. Ούτως εκαθαρίσθησαν οί άρμοι από του κονιάματος και άντ' αυτού εκκαλύφθησαν δι' ειδικού μονωτικού κατά της ύγρασίας ύλικού (vandex), δι' ού επεχρίσθη και όλόκληρος ή ανατολική πλευρά του ναού και αί γωνιαί (Πί ν. 394 β). Διά του τρόπου τούτου άπεσοβήθη πλήρως ή διείσδυσις της ύγρασίας, ώς άπεδείχθη κατά τόν επελθόντα χειμώνα, όποτε ούδέν ίχνος αυτής παρουσιάσθη.

Μετά την στεγάνωσιν ταύτην θέλει ακολουθήσει δεύτερον στάδιον ώς πρός την μορφήν της ανατολικής όψεως του ναού, προκειμένου νά καλυφθή τό διά την μόνωσιν χρησιμοποιηθέν ύλικόν.

M. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

*

ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΔΙΟΥ

Διά δαπάνης της Φιλοσοφικής Σχολής του 'Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και υπό την διεύθυνσιν του ύπογραφομένου συνεχίσθη και κατά τό έτος τουτο ή ανασκαφή της παλαιοχριστιανικής βασιλικής του Δίου (βλ. ΑΔ 20 (1965): Χρονικά, σ. 477 κ.έ.). Είς την ανασκαφήν έβοήθησαν οί τελειόφοιτοι της Σχολής κ. Γ. Γούναρης και αί δδ. Παναγιώτα Γκουράσα και Παναγιώτα 'Ασημακοπούλου.

Η έφετινή ανασκαφή περιωρίσθη κυρίως είς την άποκάλυσιν και διερεύνησιν του δυτικού της βασιλικής εκτεινομένου χώρου, όπου πέρυσι διεπιστώθησαν τοίχοι βαίνοντες παραλλήλως και καθέτως πρός αυτήν.

Έπειδή πρόκειται ώς γνωστόν, περί δύο επαλλήλων βασιλικών, έγινετο κατ' άρχάς διά δοκιμαστικών τάφρων είς πολλά σημεία του χώρου προσπάθεια καθορισμού της στάθμης, είς την όποιαν εύρίσκετο ένδεχομένης τό δάπεδον του τυχόν ύπάρχοντος αίθριου της άρχαιοτέρας βασιλικής (Α). Όλοι αί έρευναι, και ιδιαιτέρως αί έξωτερικώς και παραλλήλως πρός τόν δυτικόν τοίχον του νάρθηκος και είς την στάθμην του δαπέδου της βασιλικής Α ένεργηθείσαι, ούδέν απέδωκαν. Δέν είναι άπίθανον μετά την καταστροφήν της βασιλικής Α και την επ' αυτής ίδρυσιν της νεωτέρας βασιλικής (Β), τό αίθριον της πρώτης νά κατεστράφη ολοσχερώς. Την άποψίν μου αυτήν ένισχύει ή άποκάλυσιν κατά την βορείαν πλευράν του ανασκαφέντος χώρου στενομήκους διαμερίσματος (διαστ. 16 x 3.40 μ.), του όποιου τό εκ κεραμεικού κονιάματος δάπεδον εύρίσκεται

είς την αυτήν πρός την του νάρθηκος της βασιλικής Α στάθμην (Πί ν. 395 α). Έπί του δαπέδου του διεπιστώθησαν διάφοροι άδιάγνωστοι κατασκευαί. Τίνα προορισμόν είχε τό διαμέρισμα τουτο δέν είναι δυνατόν νά καθορισθή. Κατά την ίδρυσιν της βασιλικής Β και την νέαν διαμόρφωσιν του πρό αυτής εκτεταμένου χώρου και τό τμήμα τουτο του άρχαιοτέρου αίθριου έπληρώθη πιθανώς διά κρημνισμάτων και άλλων χωμάτων, καθ' όν τρόπον κατεχώσθησαν συστηματικώς και όλα τά έρείπια της πρώτης βασιλικής. Κατά τό μέσον του βορείου έξωτερικού τοίχου άπεκαλύφθη είσοδος, πλ. 2.40 μ., διατηρούσα τόν μαρμάρινον αυτής ούδόν.

Τό αίθριον

Η άποκαλυφθείσα λωρίς, άποτελούσα τό βορειον σκέλος στοās, συνεχίζεται μέ τό αυτό πάντοτε πλάτος (3.40 μ.) πρός Δ. και Ν. περιβάλλουσα εκ των τριών πλευρών άκανόνιστον παραλληλόγραμμον χώρον (Πί ν. 395 α' Σχ έδ. 1). Τό νότιον σκέλος της στοās, μήκους επίσης 16 μ., διατηρείται σχετικώς είς καλύτεραν κατάστασιν (Πί ν. 395 β). Η έπίστρωσις του δαπέδου αυτού είναι ψηφιδωτή, συνισταμένη εκ μεγάλων σχετικώς ψηφίδων τά δέ χρώματα περιορίζονται είς λευκόν, μαύρον και έρυθρόν. Όλον τό δάπεδον περιβάλλεται κατά τάς πλευράς διά πλατείας λευκής ταινίας, ητις και έγκαρσίως βαίνουσα διαιρεί τουτο είς δύο διάχωρα (Σχ έδ. 2). Έκάτερον παραλληλόγραμμον διάχωρον περιβάλλεται υπό στενωτέρας μαύρης ταινίας. Είς τό ανατολικόν έγγράφεται λευκός σταυρός μέ διαπλατυνομένας τάς άκμάς των κεραιών (Πί ν. 395 γ). Τά εκ των κεραιών του σταυρού και του πλαισίου δημιουργούμενα τέσσαρα παραλληλόγραμμα χωρίζονται διά λεπτής διαγωνίου γραμμής είς όρθογώνια τρίγωνα, έξ ών των μέν έξωτερικών αί ψηφίδες είναι έρυθραί, των δέ έσωτερικών μαύραι.

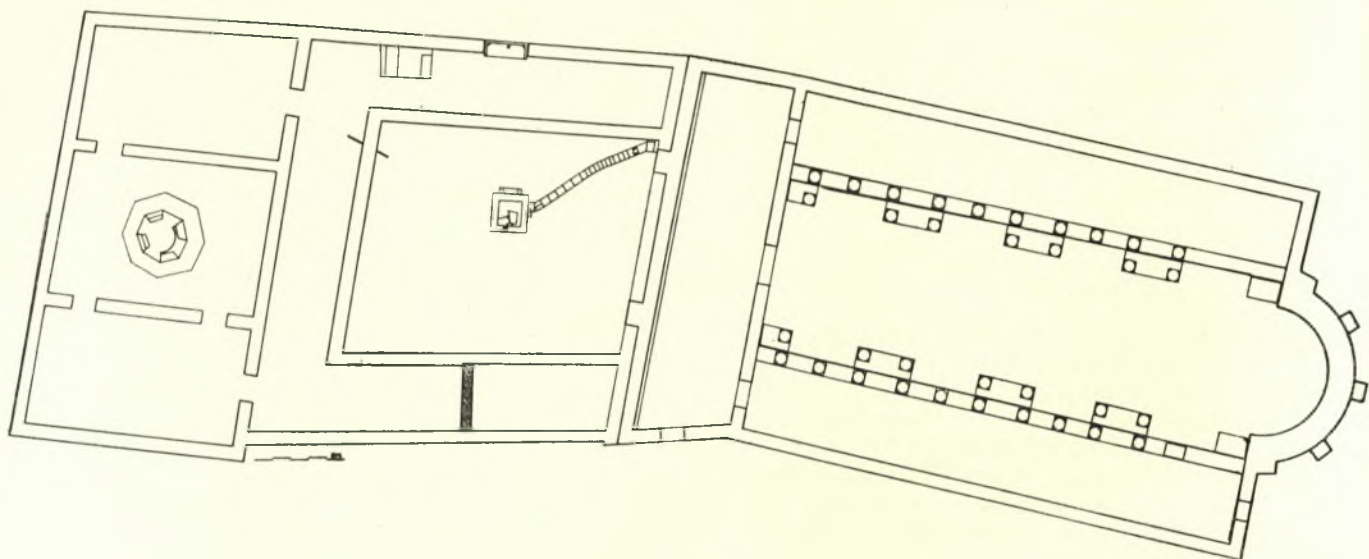
Τό δυτικόν διάχωρον κοσμεείται διά ρόμβου, του όποιου τό περίγραμμα είναι μαύρον, ένθ' του έμβαδου αί ψηφίδες είναι λευκαί. Τό κέντρον ποικίλλεται δι' έρυθρού τετραγώνου, είς του όποιου τάς πλευράς έφάπτονται κατά κάθετον έννοιαν έρυθραί έλλείψεις. Τό ψηφιδωτόν τουτο διακόπτεται υπό προχείρου νεωτερικού τοίχου (Πί ν. 395 β).

Κατά τάς εργασίας άπελευθερώσεως του χώρου εκ των κρημνισμάτων και της έρεύνης περί αυτόν, διεπιστώθησαν κατά την έξωτερικήν παρειάν του βορείου τοίχου του σκέλους τούτου της στοās μεγάλοι πλίνθοι μετά κεραμεικού κονιάματος, τμήματα κτιστών τόξων, βάσεις τινές και τεμάχια

κίωνων, ἀποκεκρουμένον ἰωνικὸν κιονόκρανον καλῆς τέχνης (Πί ν. 396 β) κ. ἄ., ἅπαντα προερχόμενα ἐκ καταπεσούσης τοξωτῆς στοᾶς. Ἐπίσης ἐκτός καὶ ἐντός τοῦ χώρου εὐρέθησαν τεμάχια ὕλων ἐκ φεγγιτῶν, ἐξαρτήματα κλείθρου θύρας καὶ πολλὰ ψηφίδες ἐξ ἐντοιχιῶν ψηφιδωτῶν. Τὰ εὐρήματα ταῦτα εἰς ἄλλην περίπτωσιν ἐνδεχομένως νὰ μὴν εἶχον μεγάλην σημασίαν. Τώρα ὁμως δίδουν ἀφορμὴν νὰ σκεφθῶμεν: Μήπως με-

θέσις τοῦ κατὰ τὴν ΝΑ. πλευρὰν τοῦ νάρθηκος.

Δὲν εἶναι ἄλλωστε ἄγνωστος, ἂν ὄχι συνήθης, ὁ περιορισμὸς τῶν στοῶν ἢ μιᾶς στοᾶς τοῦ αἵθριου ἀπὸ τὸν κεντρικὸν ὑπαιθρον χῶρον αὐτοῦ διὰ κιγκλίδων μετὰ θυρῶν μεταξὺ τῶν μετακιονίων, ὡς ἐπὶ παραδείγματος εἰς τὰς βασιλικὰς Φιλίππων Α, Τύρου, Νόλης κ. ἄ. (βλ. 'Α. Ὁρλάνδου, 'Η ξυλόστεγος βασιλική, σ. 109). Ἐπομένως δυνάμεθα μετ' ἀσφαλείας νὰ συμπεράνωμεν, βάσει

Σχέδ. 1. Κάτοψις τῆς βασιλικῆς Β τοῦ Δίου μετὰ τοῦ αἵθριου καὶ τοῦ βαπτιστηρίου

ρικὰ τμήματα τῆς στοᾶς, ἥτις δὲν ἐξετείνετο καὶ κατὰ τὴν πλευρὰν τῆς εἰσόδου τοῦ ναοῦ, ἦσαν κλειστὰ, χρησιμεύοντα ὡς βοηθητικοὶ χώροι. Διότι μετὰ τῶν κρημνισμάτων καὶ ἐπὶ τοῦ ψηφιδωτοῦ δαπέδου τοῦ νοτίου σκέλους τῆς στοᾶς διεπιστώθησαν διάφορα καὶ ἐκκλησιαστικῆς χρήσεως ἀντικείμενα. Ὑάλινα δοχεῖα, ὀρειχάλκινον διάτρητον ἔλασμα εἰς μορφήν *tabula ansata* μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν:

ΥΠΕΡ ΜΝΗΜ|ΗΣ ΘΕΚΛΑΣ

(Πί ν. 396 α), ἐξ οὗ ἐκφεύγει ἄλυσις μετ' ἐνδιαμέσου σταυροῦ, ἐκ τῆς ὁποίας θὰ ἐξηρτᾶτο λυχνία, θραύσματα πηλίνων ἀγγείων, ἐπίμηκες σιδηροὺν ἀγκιστρον θύρας, ὡς καὶ ἐξαρτήματα κλείστρου. Πάντα ταῦτα δηλοῦν ὅτι τὸ νότιον τοῦλάχιστον σκέλος τοῦ τριστώου ἐχρησίμευεν εἴτε ὡς διακονικόν, εἴτε ὡς σκευοφυλάκιον, τοῦθ' ὅπερ προϋποθέτει χῶρον κλειστὸν καὶ ἡσφαλισμένον. Συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς καὶ ἡ

καὶ τῶν ἀνωτέρω περιγραφέντων εὐρημάτων, ὅτι τοῦλάχιστον ἡ κιονοστοιχία τοῦ νοτίου τμήματος τοῦ τριστώου ἦτο κλειστὴ καὶ ἡσφαλισμένη.

Ἡ στέγη τῆς στοᾶς ἦτο μονόρρικτος καὶ ξυλίνη, καλυπτομένη διὰ κεράμων. Τμήματα τῆς στέγης ταύτης μετὰ κεράμων στρωτήρων καὶ καλυπτῶν καθὼς καὶ ἀπηνθρακωμένων ξύλων εὐρέθησαν ἐπὶ τοῦ δαπέδου τῆς νοτίας στοᾶς.

Τὸ ὑπαιθρον τμήμα τοῦ αἵθριου, εἰς σχῆμα τετραγώνου παραλληλογράμμου ἐλαφρῶς ἀκανονίστου (12.60 x 11.90 μ.) καὶ με ΒΔ. κατεύθυνσιν, εἶχεν ἄλλοτε τὸ δάπεδον αὐτοῦ ἐστρωμένον διὰ πλακοστρώσεως, τῆς ὁποίας μόνον τὸ ἐν διαλύσει ὑπόστρωμα, συνιστάμενον ἐξ ἀσβέστου καὶ ἄμμου, διατηρεῖται εἰς τινὰ σημεῖα.

Ἡ κρήνη τοῦ αἵθριου

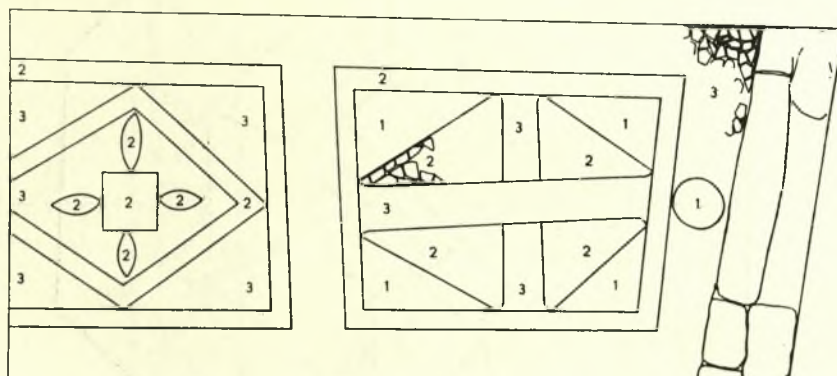
Κατὰ τὸ κέντρον καὶ πρὸς τὸ βόρειον σκέλος τῆς τριπλεύρου στοᾶς, ἀπεκαλύφθη ἀπέχουσα ἐξ αὐτοῦ 4.50 μ., ἐνῶ ἐκ τοῦ νοτίου 6.50 μ., τετρά-

γωνος ἐν κατόψει φιάλη, διαστάσεων 2×2 μ. (Σχέδ. 1· Πί ν. 396 γ). Εἰς τὸ κέντρον αὐτῆς ὑπάρχουν κατασκευαὶ ἐξυπηρετοῦσαι τὴν παροχὴν καὶ τὴν ἀποχέτευσιν τοῦ ὕδατος. Οὕτω κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν ἀνεφάνη στενὴ αὐλαξ ἡμικυλινδρικής τομῆς προεκτεινομένη ὑπὸ τὸν ἐξωτερικὸν τοῖχον τῆς πλευρᾶς αὐτῆς. Πρὸς τὴν

ὑψοῦτο ἐπὶ μαρμαρίνου ποδὸς λεκάνη μετὰ ἢ ἄνευ στροβίλου.

Τὸ βαπτιστήριον

Ἀπὸ τὴν δυτικὴν πλευρὰν τοῦ τρισφύου τοῦ αἵθριου (Πί ν. 395 α· Σχέδ. 1) δύο εἰσοδοί, ἀνοιγόμεναι εἰς τὸ βόρειον καὶ νότιον τμήμα τοῦ

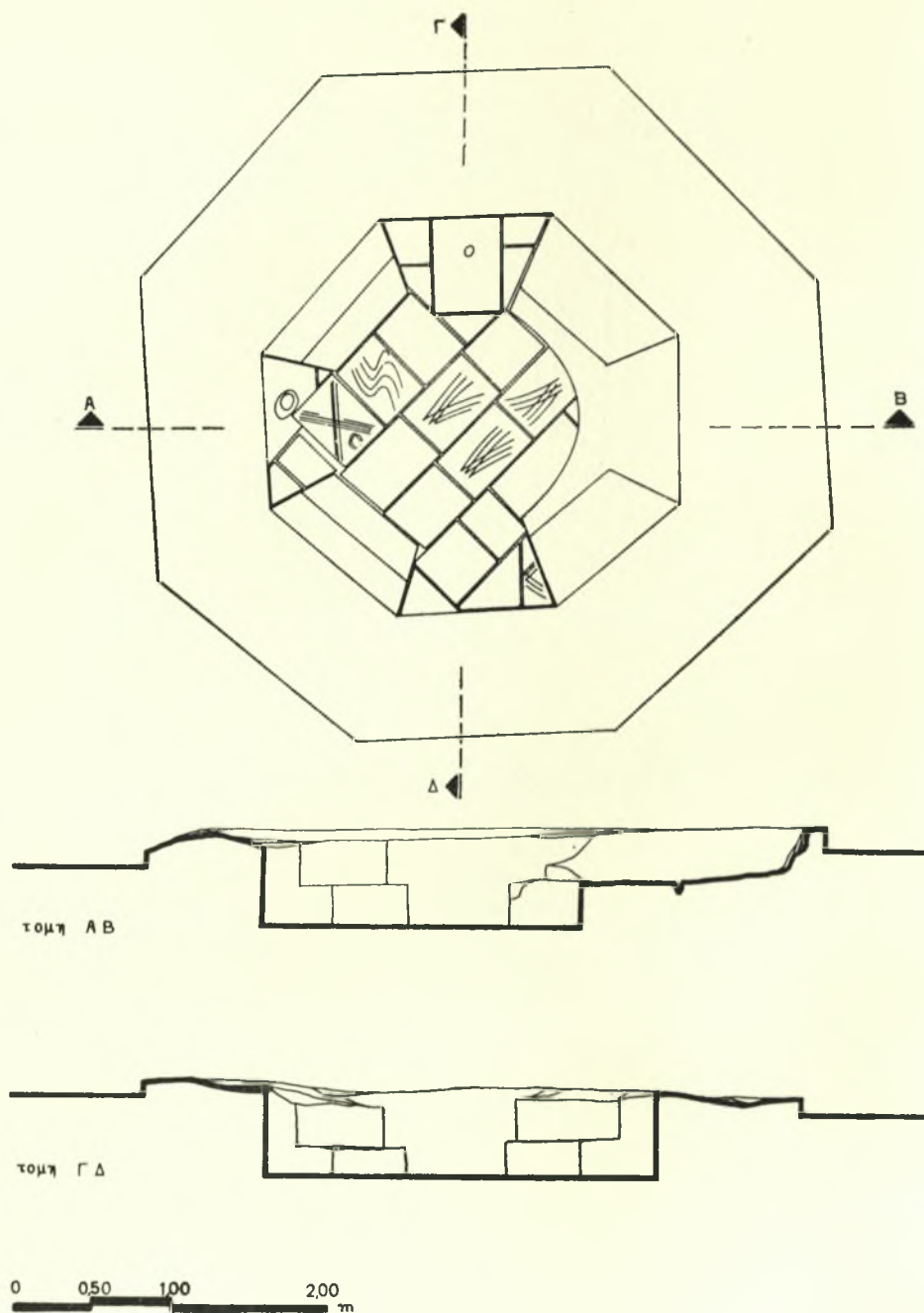
Σχέδ. 2. Σχέδιον ψηφιδωτῆς διακοσμήσεως τοῦ νοτίου σκέλους τῆς στοᾶς τοῦ αἵθριου τῆς βασιλικῆς Β τοῦ Δίου

παροχὴν ὕδατος σχετίζεται καὶ τὸ ἀναφανὲν κατὰ χώραν εἰς τὴν βορείαν πλευρὰν τοῦ δυτικοῦ τοίχου τοῦ αἵθριου τμήμα μολυβδίνου σωλήνος, κυκλικῆς τομῆς, ὁ ὁποῖος διαπερᾷ τὴν βάσιν τοῦ τοίχου καὶ ἔχει κατεϋθύνσιν πρὸς τὴν κρήνην (Σχέδ. 1· Πί ν. 397 α). Ἐκ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς αὐτῆς ἐξέρχεται ὑπογείως ἀποχετευτικὸς κτιστὸς ἀγωγός, τομῆς τετραγώνου καὶ διαστάσεων $0,50 \times 0,50$ μ. περίπου, κεκαλυμμένος διὰ μεγάλων πλίνθων, ἀπολήγων εἰς τὴν ΒΑ. γωνίαν τοῦ αἵθριου (Πί ν. 395 α). Ἐνταῦθα ἐκβάλλει εἰς τετράγωνον φρεάτιον, διαστάσεων $0,46 \times 0,50$ μ. Ἐντὸς αὐτοῦ εὐρέθῃ ἀποκεκρουμένη κατὰ τὰς τρεῖς πλευρὰς μαρμαρίνη ἐσχάρα ἔχουσα εἰς τὸ κέντρον ἐλαφρὰν ἐκβάθυσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνοίγονται ἐν σχήματι ρόδακος ἐπὶ ὅπαί (Σχέδ. 1· Πί ν. 397 β).

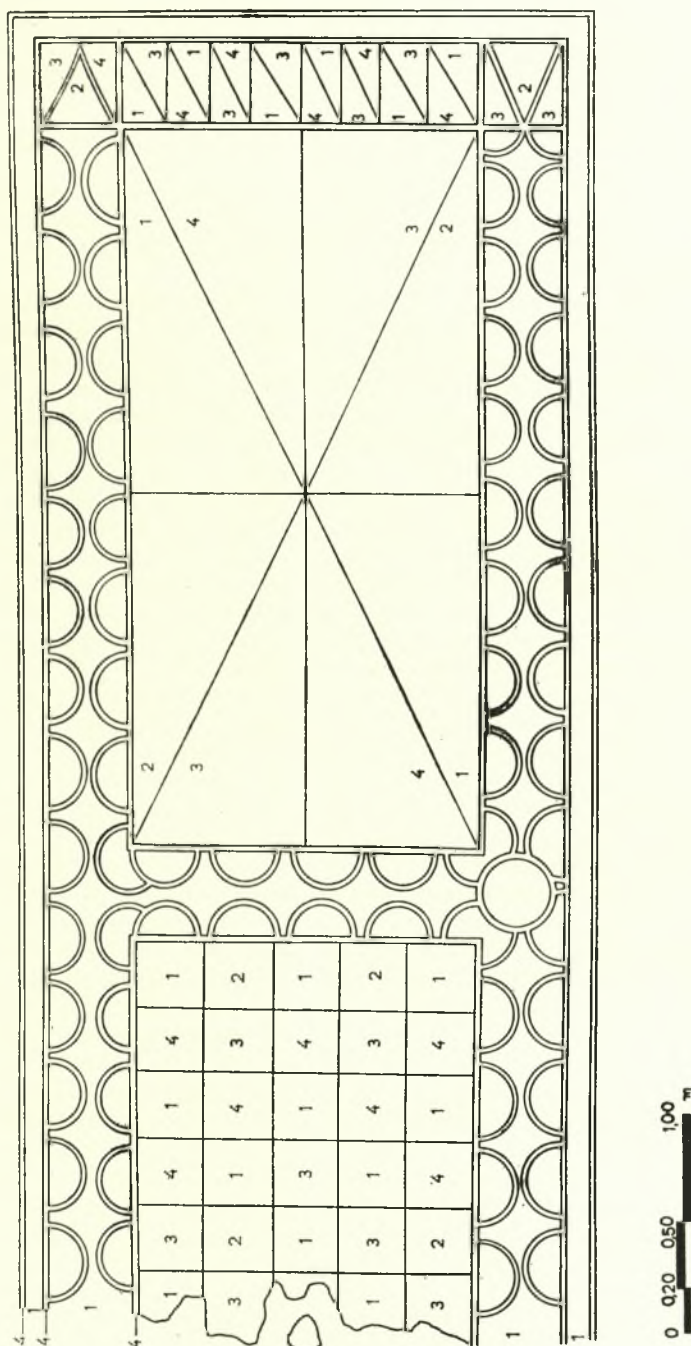
Ποίαν μορφήν εἶχεν ἡ φιάλη εἶναι δύσκολον νὰ λεχθῇ μετ' ἀσφαλείας, ἔνεκα τῆς μεγάλης καταστροφῆς τῆς ἀνωδομῆς αὐτῆς. Ἐν τούτοις τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα διετηρήθησαν, ἐπιτρέπουν νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι αὕτη συνίστατο ἐκ κτιστῆς τετραγώνου δεξαμενῆς, ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς ὁποίας

ἐσωτερικοῦ τοίχου αὐτῆς, ὁδηγοῦν εἰς ἀνεξάρτητον ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ ἰσοπλατές σχεδὸν πρὸς τὸ αἶθριον καὶ τὴν βασιλικὴν κτίσμα, ἔχον τοὺς αὐτοὺς ἐξωτερικοὺς τοίχους καὶ ἀποτελοῦν ὀργανικῶς ἐν σύνολον μετ' αὐτῶν. Ἐσωτερικῶς διὰ δύο ἐγκαρσίων τοίχων διαιρεῖται εἰς τρία διαμερίσματα, διαστάσεων τοῦ μέσου $11,20 \times 7,90$ μ., τοῦ βορείου $11 \times 6,50$ μ. καὶ τοῦ νοτίου $11,30 \times 6,40$ μ., ἅτινα ἐπικοινωνοῦν μετὰ τοῦ κεντρικοῦ, βορείως μὲν διὰ μιᾶς, νοτίως δὲ διὰ δύο εἰσόδων. Ἡ μέχρι τῶν θεμελίων καταστροφή τοῦ κτίσματος ἐξηφάνισεν ὅλην σχεδὸν τὴν πλακόστρωσιν τῶν δαπέδων. Ἐκ τῶν ἐλαχίστων ὑπολειμμάτων διαπιστοῦται ὅτι αὕτη συνίστατο ἐκ μαρμαρίνων λευκῶν καὶ βαθυχρόμων σχιστολιθικῶν τετραγώνων πλακῶν, τοποθετημένων ἐναλλάξ.

Εἰς τὸ κέντρον τοῦ μέσου διαμερίσματος, τὸ ὁποῖον ὡς ἐδηλώθη εἶναι καὶ εὐρύτερον τῶν ἐκατέρωθεν αὐτοῦ, ἀπεκαλύφθη κτιστὴ ὀκταγωνικὴ κολυμβήθρα. Αἱ πλευραὶ τοῦτε ἐξωτερικοῦ καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ὀκταγώνου εἶναι ἄνισοι μετὰξὺ τῶν, μὲ διαφορὰν 1 μ. περίπου εἰς τὰς ἐξωτερικάς καὶ $0,25 - 0,80$ μ. εἰς τὰς ἐσωτερικάς (Πί ν. 397 γ·

Σχέδ. 3. Κάτοπις και τομαί τῆς ὀκταγωνικῆς φιάλης τοῦ βαπτιστηρίου
τῆς βασιλικῆς Β τοῦ Δίου

Σ χ ε δ. 3). Ἡ κάθοδος εἰς τὴν κολυμβήθραν, τῆς ὁποίας ὁ πυθμὴν εἶναι ἐστρωμένος διὰ λευκῶν πλακῶν, ἐγένετο διὰ τεσσάρων κλιμάκων, ἐκάστης ἐξουσης δύο βαθμίδας. Κατὰ μεταγενεστέραν μετασκευὴν ἡ ἀρχαία μορφή τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς κολυμβήθρας μετεβλήθη, ἐπικαλυφθεισὴν διὰ κτιστοῦ ἡμικυκλίου τῶν δύο ἀνατολικῶν κλιμάκων. Ἀγωγὸς παροχῆς ὕδατος δὲν εὑρέθη. Διεπιστώθη μόνον ἀποχευτική ὁπή κατὰ τὴν βορείαν πλευράν.

Ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς κατόψεως (Σ χ ε δ. 1) τὸ τριμερές βαπτιστήριον, καταλαμβάνον κατὰ πλάτος ὅλον τὸ πρὸ τῆς βασιλικῆς καὶ τοῦ αἵθριου τμήμα, παρὰ τὴν ΝΔ. κατεύθυνσιν, ἡ ὁποία σημειοῦται καὶ εἰς τὸ αἶθριον καὶ εἰς τὸ βαπτιστήριον, εὑρίσκεται ἐπὶ τοῦ κατὰ μῆκος ἄξονος αὐτῶν.

Ἡ τοιαύτη θέσις τοῦ βαπτιστηρίου ἐν σχέσει πρὸς τὸν ναὸν καὶ τὸ αἶθριον εἶναι σπανία, ἀλλ' ὄχι καὶ μοναδική, ὅπως μαρτυροῦν τὰ βαπτιστήρια τῶν βασιλικῶν τῆς Skhira (Τυνησία), τῆς Ἀκυλῆας, τοῦ Παρέντζο κ. ἄ. (βλ. Α. Khatchatrian, *Les baptistères paléochrétiens*, Paris 1962, 142, εἰκ. 35 - 57, εἰκ. 369 α - 370, ὅπου καὶ ὅλη ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία). Μοναδικὴ εἶναι, νομίζω — ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν ἔχω ὑπ' ὄψιν ἄλλα ὅμοια παραδείγματα —, ἀφ' ἐνὸς ἡ σχέσις τοῦ τριμεροῦς καὶ αὐτονόμου βαπτιστηρίου τοῦ Δίου πρὸς τὸ ἐπίσης αὐτόνομον αἶθριον, ἀφ' ἑτέρου ἡ ὀργανικὴ θέσις αὐτοῦ καθ' ὅλον τὸ πλάτος τοῦ δυτικοῦ τμήματος τοῦ συγκροτήματος τῆς βασιλικῆς, ὅπου ὑψοῦται ὡς αὐτοτελὲς κτήριο με τυφλοὺς ἢ διατρήτους διὰ παραθύρων τοὺς ὀψηλοὺς δυτικούς τοίχους. Κατ' ἀκολουθίαν, οὔτε πρόσσους τοῦ αἵθριου ὑπῆρχεν οὔτε πρόπυλον, ὡς εἴθισται, ἡ δὲ προσπέλασις πρὸς αὐτὸ ἐπετυγχάνετο εἴτε διὰ τοῦ νάρθηκος τῆς βασιλικῆς εἴτε διὰ τῆς μοναδικῆς εἰς αὐτὸ εἰσόδου κατὰ τὸ μέσον τοῦ βορείου τοίχου. Ἐάν καὶ τὸ βαπτιστήριον εἶχε τὰς αὐτὰς δυνατότητας προσπελάσεως, μό-

νον δηλαδὴ διὰ τοῦ νάρθηκος καὶ τῆς εἰσόδου τοῦ αἵθριου, δὲν δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν. Ἴσως ἡ μέλλουσα σκαφικὴ ἔρευνα διαφωτίσῃ τὸ σημεῖον αὐτό.

Ἐρευναι εἰς τὰς βασιλικὰς

Παραλλήλως πρὸς τὰς ἀνωτέρω ἐργασίας, συνεχίσθη ἡ ἔρευνα καὶ εἰς τὸ νότιον κλίτος τῆς ἀρχαιοτέρας βασιλικῆς (Α) καὶ τῆς νεωτέρας (Β).

Εἰς τὴν βασιλικὴν Α διεπιστώθη ὅτι ἡ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀποκαλυφθεῖσα τοιχογραφία εἰς τὴν ΝΔ. γωνίαν τοῦ νοτίου κλίτους (ΑΔ 20 (1965): Χρονικά, σ. 477, Πίν. 596 β) συνεχίζεται καθ' ὅλον τὸ μῆκος καὶ τὸ διατηρούμενον ὕψος τοῦ ἐξωτερικοῦ νοτίου τοίχου. Δὲν ἐπεχείρησα τὴν ἀποκάλυψιν τῶν τοιχογραφιῶν ἐκ τοῦ φόβου, μήπως παραμένουσαι ἀπροστάτευτοι καταστραφῶσι. Κατὰ τὴν στρωματογραφικὴν ἐκσκαφὴν τοῦ τμήματος τοῦτου εὑρέθησαν ἐντὸς τῶν κρημνισμάτων καὶ εἰς διάφορα ὕψη πολλὰ θραύσματα μαρμαρίνων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν, σιδηροὶ ἥλοι καὶ πέντε χαλκᾶ νομίσματα τοῦ 5ου αἰῶνος.

Εἰς τὸ νότιον κλίτος τῆς βασιλικῆς Β ἀπετυπώθη σχηματικῶς τὸ εἰς ὄχι καλὴν κατάστασιν ἀποκαλυφθὲν ἐν μέρει πέρυσι ψηφιδωτὸν δάπεδον. Συνίσταται τοῦτο ἐκ πλειόνων διαχώρων (σφύζονται μόνον δύο) περιβαλλομένων καὶ διαχωριζομένων ὑπὸ πλατείας ταινίας ἐξ ἀντινῶν ἡμικυκλίων καὶ ταινίας zig-zag με προοπτικὴν ἀπόδοσιν (Σ χ ε δ. 4).

Τὸ ἐν ἐκ τῶν διατηρουμένων διαχώρων ποικίλλεται διὰ τετραγώνων ἀβακιδίων πολυχρῶμων (ἐρυθρῶν, βαθέως κυανῶν, κιτρίνων, ροδίων) τὸ δὲ ἕτερον διαιρεῖται διὰ καθέτων, ὀριζοντίων καὶ διαγωνίων γραμμῶν εἰς ὀρθογώνια ποικίλων χρωματισμῶν τρίγωνα ἐναλλάξ καὶ ἀντιστρόφως τοποθετημένα (Σ χ ε δ. 4).

ΣΤ. ΠΕΛΕΚΑΝΙΔΗΣ

*

Διόν. Ἀνασκαφή βασιλικῆς: α. Γενικὴ ἄποψις τοῦ ἀνασκαφέντος χώρου μετὰ τοῦ αἰθρίου, τῆς φιάλης καὶ τοῦ βαπτιστηρίου. Δεξιὰ διακρίνεται τὸ ἀρχαιότερον δάπεδον, β. Τμῆμα τοῦ αἰθρίου μετὰ τῆς νοτίου στοᾶς τῆς βασιλικῆς Β, γ. Τὸ ψηφιδωτὸν δάπεδον τῆς νοτίας στοᾶς τοῦ αἰθρίου τῆς βασιλικῆς Β

ΣΤ. ΠΕΛΕΚΑΝΙΔΗΣ

Δίον: α. Ἄλυσις εἰς ἐνἐπίγραφον ἔλασμα ἐκ χριστιανικῆς λυχνίας, β. Ἰωνικὸν κιονόκρανον ἐκ τῆς νοτίου στοᾶς τῆς βασιλικῆς Β, γ. Τμῆμα τοῦ αἵθριου τῆς βασιλικῆς Β μετὰ τῆς φιάλης

ΣΤ. ΠΕΛΕΚΑΝΙΔΗΣ

Δίον: α. Μολύβδινος άγωγός ύδατος τής φιάλης. β. Άποχευτικός άγωγός τής φιάλης μετά του φρεατίου καί τής μαρμαρίνης έσχάρας, γ. Ή όκταγωνική κολυμβήθρα του βαπτιστηρίου τής βασιλικής Β

ΣΤ. ΠΕΛΕΚΑΝΙΔΗΣ